

f.)

A hölgy
fiúletére is élete

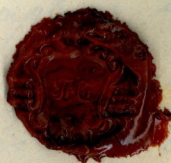
— Elbepélső költemény. —

Selíge: — hölgynek fiúletni.

Mi szép egy gondolat!

Saraj.

1865.

A hölgy születése és élete.

Minden megvala már alkotva az Ur keze által;
Földön a fok jóság, - égen a fok gyönyörű.
Ember a földön, angyal az égen s ő mosolyogva
Néz keze művén fét és aratlanul egy
Könyvepp gördül a földre szeméből és leve egy hölgy!
Eszerevén könyvét emi a földre az Ur,
Napsugarában küldte tanácsát és akaróját:
"Légy hü képmásom, szümbé nevelt gyermek!
Légy anya és papnő, mert nincs több könyve szívemnek.
Légy nemes és boldog! Mint nevelő anya, Légy
Gondviselő fejedelme nemednek. Hő szeretettel
Árasd jóságod fete a föld kerékén!" -
Elvégezve fáját, még egyszer visszatért
És örömmel újra megáldta művét.
Ekkor a nap finten örömeben vérpiros arccal
Picoit intve a szép isteni képre; - letűnt.
Lejtél, hogy hölgyünk most árán, elhagyatottan
Kémseli vadóságban, borzadózó jéden
Kört maradt? Oh nem! Selertent keblélakója.
Háladatosság és térdre omolva imáx...
Gyorsan a kék magas égen csillagok exreje tűnt fel,
Mind érzésnek szemsugarából eredt.

Ísrinte ma, hogyha sefüntk hálár tettet, szemcinkben
Apró csillagokat sejt a nemes szereket. /

Nyomba nyilának a rózsák és liliumlevelek ki,
Feltárván helyök édeni illatukat.

Ily kéjnek közepe, mely csillagi síni tanultak,
És a virágok e könny harmadalkba fedék.

Memyei dícsfény, illatkejt tartotta ölében
Első hölgyünket, isteni fivadományt.

És csoda-e, hogy az élő ember, látva e pompát
Feltörülve rohant, csókba fűröpteni őt! --

+ + +

Ekkor az égről elűnt fényes csillagok erre,
És lön durva fét minden a föld kerékén.

Rózsák formadoxámatk eredve lehulltak a földre,
És tövisek nőttek páraikon fanafét.

Kellemes illatjok fintén ily szégyenetökben

Válni kívántoktat s esendbe rabolta a lég. --

Pris leve Iten ezen, de azist nem vágyta kiporni,
Hütle erőt zápot, mosni a szégyenöket.

Villámlást, rémes dörgeit, méltó haragjait

Ísrinte teremte legott. Volt ijede iszonyú!

Münbáno érzettel mentek kérdre borulni

Vissza a fej kebbe, sirlak, imáztak is ott...

Végre az égből angyal jött s hozzájok imigy szólt:

"Nékte legyen veletek; hütle az Ur ide le.

Csak legyetek türelemmel. Est is fiv tettek meg.

Fejleffétek a jót. Jó neveléstől ered

Két szép ástallan eszemő: hit és tudomány. Est
Ápoljátok fel, s léfén öröm, dics elig!" --

Térdre omolt hölgyünk s fogadta: hü gondja lefén rá!

Féjje pedig nyomban mondta rá: legyen így! --

+ + +

Valjon fesseme-e azt, hogy a hölgy, mily fent türelemmel
Várja kicsinyje parát, hogy dadogó ajakán

Elmondhassa: apám, mama, Iten! -- Csira e három.

Fli, ex az "Iten" szó, mert oda hála repül.

Gondos apám "jó nyújtja reményt, eplőt neveléshen.

Mig "mama" fent szeret, vére, sejt nevel ő. --

Valjon mondjam-e, hogy rirus nappala, éje anyáknak,
Melybe nyugodt lenne, gondja ne volna reánk.

Sir jó lelke, ha már bádját szemcinkbe derü rirus,
Saggódo' kebele's dulja a félelem ár.

És ha mosolyra nyilott ajakunk, könnyébe fűröpt meg,
Csakhogy e könny örömet tájja elöntke dicsón.

Már anyafő maga egy nagy terméketnek alapja,

S csak nevelés, művelés adja meg égi becsét. --

Ísive verése nekünk kirus, gyöngyöket oplotgat arzal,

Ah de minek! nem kell, hisz közeinkbe vagyon.

Eldobjuk tölünt s lemegyünk tenger fenekére

Ísdedni a gyöngyöket. Ah! durva, fonák gonyolós!

Sillyedj el pokol örvényébe itélete nejtér,

Megförtöteted így egbe rokon hitemet.

Oh jer élő ismét örangyala gondolatimnak,

Íróból imádott név, menyjei édes anyja!
Csak teveled szeretek lehetni gyakran mosolyogni
Egyményképe dicő, pép, nemes, isteninnek. —

+ + +

Sirni, ha látod a nőt, ne gúnyold, mert megves az Isten.

Töle az élet jó" s így te becsülni tanuld.

Mert legelőször nemde fivérben nyújtod a jelt: élf!

Ei az anyád főnyű kímáit elfeledi.

Vedd komolyan, mikor ő emőjét adja először

kin s gyönyörében rád, üdvözlő könyve pereg.

Ei te viszont ismét nem-e fivér főnyű nézi mindent. —

Fajdalmába ha már ő kímésülve ledől,

Élő édes álmát is föl hagyja axonnal,

Hogyha te csak lépé fivér arasz. Remeg ő.

Légyen bár ex a fölugrára halála, sietve

Elcsicrikál, sáharoz s csőljai közt aluszol.

Valjon hát van-e bűn seltentőbb. séskeni hőtgyet?

Nincs sütabb éret megvesi ég iszonyún. —

+ + +

Oh ne gúnyoljátok, ki peregny hölgy, rongybafelelten

Játkel az utexáron, keble axért tele kímés ...

Ah nyomorult éret! imés törteted ördögi láncaod,

Gyiltosa anyja nemes lelki gyönyörnek. Dolább!

Menj, lávork alárony, süs mérge a társadalomnak

Életrabló s bűn ördögi ékperre te!! —

*) világi kímés, pént éretit.

Mondom, hogy le ne nézzétek, ha peregny anyja érint,
Adjátok übat, kért, haold legyen ill szabad s! —

Valjon fivér alatt nem-e egy kékhenyi, Betőfi,

Franklin, Humboldt, vagy egy Crickeri pihen, él?!

Tiszteljétek axért, oh mert a mit ad, nem övé az,

Egy haza tart pámat hü fia s lányaira!

Jó, vagy balsorsát megosztani fent kötelepég,

Selkell hagyni anyát, semmi a hon javaért. —

+ + +

Fejlik a gyermek s epmit, jálpit, sárgyak után vagy,

Minded fivér dobog, majd rebeg, érxeni kezd.

Ei ki az anygaltárs? ki először jálpit a gyermek

Lürge fészélye közt? nemde az édes anyja!?

Ei a nyiló fivérket elő" ixbe ki érti?

Hölgy, ki szeretni tanít édeni csókjaiban.

Uj szeretetnek sárgyak, irányt, öftönt jelt ő ki.

Ei a kímény ért, mert anyja lehelli belé.

Ei mi az éf, hogy ex így meglőrlátvaxa a fivér?!

Nézd meg a kis csemetét, éveden át neveled,

S nagy neheren fejlődik az éf, létünk adományja.

Földi virág ex, mit mindenitünknek adott

Édes anyánk is gondban fölnevelé szeretettel.

Botlog, a hit szerető anyja bozát szabadon!

Megvan verve, a hit márnak kebelén nevelének.

Fejld le a fáfészéket, fészke larát, lehesend

Látnod a kímédeket, hogy mint veris ömmagodat fét.

Miglen a fámra nevelt, anyja tanácsaival

6.
Vig erevés közt búcsút vesz s száll tengereden át:
Tön vihar és dörgés, enyhélt megvan azért! -

+ + +
Kérdem bús beteg, van-e oly ír, mint a minőt nyújt
Lyons részvétében irgalom anyjára - hölgy?! -

+
Kérdem téd az árva fiút, hogy nem gyönyörűbben
Nyugfára anyja öléi, mint a világ györömei?! -

+
Kérdem téd a hímer büpfe fia's homolyan meg,
Csokoládé vagy-e, vagy beürült anyakart?! -

+
Vagy mondját megnyugvóbb bölcselést felelő nő
deli hiténél, bár vedt fel az éptudományt.

+
Tervez pályát s látkörödet felleg beborítja,
Hű nőd réstvévő cillaga fényleni fog! -

+
Várj, várj, irradj bár - örvény nyitit elöted,
Ah de feléjűt a hid, női erény leper az.

+
Hogyha reményed megcsal s kétség égeli lelked,
Hölgyima lepr balzsam s lelked erőt nyere így.

+
É ha barátod csorbé hagyand megmarva a szívéd,
Gyógyir hull rá, nőd könyve az égi nedű.

+
Bármint egyre csatáron a forr, üldözön az élet,
Hölgyed hogyha peres, győz szíve minden erőn. -

7.
+ + +
Lantom hurja mi lelt? úgy tetűk, mintha rezegnél.
Ah igen is coupa köny, most veszem észre: sírél.
Nem vagyok én affrony, nincs oly nemes érteke számunk.
Közzü és méreg, durva fülök fegresem.
Mégis hullt könyüm, hiszen érzem. Mily eroda történt!
Megnem foghatom ezt, átalakult kebelem?!
Érzem a szempillák nedvét, coupa könybe borulvák,
Sarcam két oldal, mintha patákosa vonult
Volna keresztül s rajta barázdát pántani kívánt.
Hogy nyomorát kellem s fégyen-e mondanom ezt?
El nöm, his lányom s rokonimból fenéke halt megel. -
Semmi uton módon nem tudom érteni meg.
Ah de mi ez? lápantént alvó felbe a mérem,
S halgatagon, mereven nézem a fiktura turát.
Lápantént fogy, felfel lobbau, küzd erejével.
Többpörözé lángját hirtelen és elaludt.
Néma felétűg lön s szememet már szinte behunytam,
Remtő oraütés ver föl a páma közü.
Nagy toronyoránk éji tizenkettőt irté már el,
S hirtelenében fény vette közü helyemet.
Ként klen! remegő hangon kezdettém imánni.
Ah! de a hang elhalt s keltemes élv lepe meg.
Egy bús nő alsó ágyam előtt s így kezdte beszélni:
"Ej napon át mindig itt vagyok én teveled,
Több ízben vezettem kezdet s engem te nem ismerd."

Scivia vad pusztába ő új életet öntött,
 És örömet vitt be, mit megismerje sok.
 Még maga szinte a római császárs Aureliánus;
 S nyújtja kezét is a presztérii Balmnyra hős
 Elmosolyogja magát, kifeszíti nyitát felelőre:
 "Ellemer nem kell sem kegye, sem keze! Bár
 Folyjon a harc véres, de harcamat nem nyeresd elve
 Római nagy császárs!" - Hengst Lenobia így.
 És mire fölpillanték már az alatt tova eltűnt.
 Nyomba pedig több hölgy jött ide még közelebb.
 Andromachét látom Peneloppel, jafi. de exerevöl
 Hallgatok én, exeret istenitette Komér,
 Itenek, emberi nem haltatlan dalnoka s fénye.
 Mellettök látom Róma kegyangyalait.
 Noje Velúria s anyja Volumnia Coriolánnak,
 Kit hona meggyűlölt, míg crata rajba vata.
 Gyöxve dicson megmenté buktát Róma hitének.
 És mit nyert itthon? Sertve gyalakva magát.
 "Borba egész Rómát!" Lihegő ő s labora nyomban
 Brossus áltani zúg, verbefüröpteni mind.
 Jöttek látnokok is papok is könyörögni elötte
 És a sanás szinte kérdre omolva ereng,
 Haptalanul völd. Vegre a két hölgy firoa leterdel.
 "Gyöxteél édes anyám! Róma szabads vele tik!" -
 Oh mutat-e fényesb lapos emét könyvei közt a
 Nagy törtenelem és erreyi hatást perex-e?! -
 Itt látom még Corneliát is Tacchusod anyját,

Száradnagyságnak két jelerés nevelé. -
 Tifla, nemes fellembé növelt Lucretia szinte
 Itt van a törtével, mely kebelébe fozult,
 S általa egy nagy korozaknak nyit meg kapufája. -
 Hát ez a mártik ki? szinte kezében a tör,
 Hő Judith ez, ki zsidóhölgy s törtel menti haraját.
 Szarnokhat kise birt, - ő mene s nyert diadall. -
 Két koronás Castilia és Aragonia hölgye
 Keji Isabella emer, nagybeinü érdemével.
 Öszabaditá meg s öptönké tettre Columbust. -
 Ah de ki gyöxné mind forra leirni e fényet! -
 Itt ismét egy harcros felidemmel alarja,
 Kálxere sent szöplöt, jobb keze kardot emel.
 Kegyenket érig dult Frankhont menteni jött meg,
 És fikerült neki, mert honja leuenderedt.
 Vegre exert kellett maglyon áldozni magát fel.
 Erdemiést jutalom: maglyahalál. Szponyú! -
 Itt van Dross Katalin, máj Erdinyi Horrat a hörnöt,
 És velök arnyji nemes fénylő elömbé dicson! ...
 Sellen e peruben hó s külonör vágytót lepetelt meg.
 Honfi öröm s kejsen nem croda ily lepetés!
 Keina fetérség lön mindült, isat lellemet érzen,
 Mintha emelkedné, hogy hova, nem tudom art.
 Míg spreimeire az álom jött és én kimerültem
 Döltem az ágyamba, mely pulha karrat öltet.
 + + +
 Almodlau, s álomban láttam jól gyönyörű lányt,
 Tik díper kőben emelében elöb,
 És arutan táncolva főkeltet föl helyeitől,
 Míg az idősebb nők vig mutatottól odább.

Régi dicőségünkről elmétkedve eszegetek.

Nagy tér, fény pazaron, szinte varilva hatott.

Most egy gyáfta borult affony jó ümmepieszen,

Egyik répi kánczol, else fogadja sehogy.

Máris répi komolyan s főlálva köpiönti a hölgyet.

„Abban fok rejlik, mint fogad el valaki:”

„Affonyaim! tudjátok a hirt? rémes, leveles” az.

„Oh jaj néktek anyát!” - Mond a szegény jövevény.

S elrexdett könnyezni; a fájdalom ezete jobbra

áldott jó szívét; hogy ne, midor temetőt

Sejt szívét, lát szembe mindenhol, hol most virulás van

Drága hazájában. Vézzeni látja fiait

Mindkettőt és ottani lányát messze vidékre....

„Mondja hamar, mi a hír?” Kérdit az özvegyet és

Répvérvön ölelit, búját enyhitni siettet.

Mindenir arxára felelelem aza fiólott.

„Tudjátok ki is az, mily pártkusa nyomja hazánkat,

Nincs egyetértés! Nincs honferelem, kialudt

Árpaöl véreinek teblőrből. Gyáva szólás és

Durva híriság az, mely leponitja a hős

Régi dicőségünk ragyogó fény, kipta egészről.

Mondjátok: mi a hon? Honra, mire vágyva rohan

Dulni, rabolni a hitvány önkény, fosztani féjjelel.

Mondjátok: mi a szad? Kelyre, filány mutatás,

Melyre pisulva telint jobbatnak vajmi cserélyje.

Mondjátok: mi a szent? Fönni raráma a jénat,

Minkha ezen most váltani lehetne a hős peregeszen.

S mondjátok: mi a hölgy? Egy remegő remete,

Féjének kardját tyurvével ferti pirossa

tegyeneteben s így tolja hüvelybe megint. -

Itt van ez orfágnak közelebe vad kolimán már,

S kékfár ölvén ezet cordatömeg nyomul át.

És a vitéz magyarok mit teznek? Egyre csivódnak,

Minkha csivóclásból nyerne a hon diádalt.

Ljra latánjárás lesz, nem vala egyker elég még.

Ljra ki lesz fosztva, sepi haza sepi vagysonod.

„Künnér három gyermekre van s egy lány, fiu kellő,

Vélőt kincseimet mind oda áldozom én.

Öket fölnevelim atyjokkal honferelemben,

Mint nevelő anya már szárnyra boriáshatom így.

Mindnyájundmal drága anyánk hisz bajba vagyson s ök

oltalmazzák az, mely kenyeret terem, az.” - -

Ekkor lépe be egy Tomorinnal szálkai, Bári,

Mergó főpapot és honferelelő alya mind.

„Affonyaim, oh! menjetek el, sepi tüzhelyetekhez,

Murdítását a fényt, mert a veszély iponji.

Hapátot és tegyetel sereketkel. Sérfi keves van,

Hikner hős kebelét tette sevárgna honért.

Mindenhol bőpült harag és düh, fertelen ézet,

Sepi a hős erőt, melyre hazánk epedez.

Bártlusa és egyenelleniég mely jobba temet még.

Menjete és tegyetel jó haza lányai ki!”

„Jy jól agy Tomorint és áldva emelte kevit föl.

„Menjete és tegyetel, legyen az dr veleket!” -

Eltünt erre a kedvök előbb még vigadózóknak;

Eltünt jó kedvök, tán foha viffa se jó”....

„Leltes főpap, én még áldásodra esengem,

"Nalam már javaid tette borultat előbb!" —
 "Oh kedj fel te jegény örvény, résvéttel emellek,
 Sorsodat optom, hisz érem a kind spiveden.
 Gyáfteli örvénygeddel rokon árva hazánké,
 Mint néred, ugyemer: gyámola nines igazi!
 Légy átdott te jegény nő, áldjon a hit vigaszával!
 Mond nevedet, kérlek, lényed oly öfmeretes."
 "Férfem Várdai János volt!" — "Kedves rokonom te!
 Jó Frabelle te vagy? Der kebelemre hamar:
 Rég nem láttalak én titeket már. Mondha miént vagy?
 Hol vannak gyereid? — Elnek-e, már nagyobb-e?
 Láid, most minden időm, vagyonom, mint árva hazámé,
 Éi én olly örömet fentelem életem is.
 Csak megmenteni bírnám. Oh de nekem nékem oly saor,
 melyre witei har vár; nem szeretim joha sem.
 Hisz tudod azt jól, mit szeretim s hogy, mint gyereket meg,
 Oh de befélj; láid én elvegem az idős." —
 "Jó ere nérem ez öfpejövét. Most drága idődet
 Nem veszem el; megyer is. Dittanatidra hazám
 Vár egyedn. Teveled ~~meg~~ valahol meg öfpejövöt majd,
 Es pép gyermekeim látni fogod magad is." —
 "Iten véled jó anya, jó rokon! Menem, oh de
 Miert nines illy anya fok, védni e drága hazát!?" —
 Jött a király fényes feregével, harini robajjal,
 Csakhogy a fény megvult; hej de az azk somoni
 Mindanyjánál! Délceq parijár sender pörelépel,
 Mintegy megmutatár: bírad a hős daliák! —

+ + +
 Vad szolimán rettentő labora Deis közéletben
 Öt, pusztit cranyamód, verbe füröplti magát.
 Győzelem éi xiármány, Alláhra mient Magyarorszáj!
 Éi a magyar labor gyáft temetője: Mohács! —
 Misan néz feregére királyunk, pámrá erély az,
 /: Hájdanai höörner, hores unokái ered!:/
 "Légy üdvöz Felség! kérlek, — jóll kálrai főpap. —
 Jer be e házba, hol egy bír anya vagy teveled
 Dár jól jóllani, még mielőtt harcolni fikténéd.
 Légy vidám, hiterös sirt lel a eniggederő!" —
 Éi a király örömet ment, réspint fővarosából,
 Réspint öftönből, tudni alasta, ki az? —
 Várdai Jánosé mely gyáftba fogadta királyát,
 Ott vala mellette három igaz gyereke:
 Várdai István, Várdai Béter éi Frabella.
 Azt, hogy mellyit a lány, fentise mondta reá.
 Mínd három délceq, matonás s jól foggyverezetten,
 Ott látjuk Tomvót finke a höör elött.
 "Felség! engedj meg, — jóll Várdainé a királyhoz. —
 Hü magyar affonyhoz mére fogad vagyonom.
 Im: gyereim, nines több. Itl vannak hü kotonáim,
 Ekspereim arából illy keveret teheték.
 Veddel fátvesen, hisz gyermekeimmel nines beverebb kius,
 "

És én áttaladom: áld meg a kardjaitkat! —
 Mert most nemmel előfőr harvni diisö viadalba;
 Gyözelemért nemmel: áld meg a kardjaitkat! —
 Gyözelemüt egy föl hoznad — Holimán fiye lesi ak. —
 Flódotakul néled: áld meg a kardjaitkat! —
 És most egy magyar affony ösi podáia szerint is
 Megkínálja Urat, borral ebéd — miye van! —
 Agg Tomorit látnáid, mint könnyeke szent örömeben.
 És a királyt fíntén meglepe emyi öröm.
 Nem suda fölni fegejny s így forba ölelte diisödet
 Szent irgultrágbau átkarolá, ölelé. —
 Ah de mi történt! egy hős nemvisponvata királyját.
 Csendben hátra vonult s felve remegve pisult.
 Megdöbbsent a király s aggályos félelem ürte...
 "Hát ez a hős éret? Felre vonult előlem, —
 El szememből!... és Tomorim menjümb mi el imen.
 Szálkai mést hívát? febrezi szivem ugye?" —
 "Szünjél meg haragod, méltatlan képi a telked
 Feliég!" — Így rebegé Várdai né' szomorim.
 "Ejh ne beszélj, fáj nédem e tettek; végtelenül fáj.
 Megerálatok szám. Jertel e helyröt odább!" —

Várdainé telét úgy tépte a kín s lelőhaphá
 Keble reményeit is. Senthise gondola ily
 Melepetést a királylyal. Mindkét Várdai néman
 És lenitött fövel kardjaitkat szemelét.
 Szép Izabella pedig látszik, kiind érületével,
 végre erőt veszen és föl a királyhoz imigy.
 "Feliég! esküszöm itt, hogy keblem szándola tipta,
 Soly szent mint koronád, melyre babérot arakunt!" —
 "És még fölni merékelés én hozxám, a királyhoz,
 Gaz vagy, áttalad eldobva királyi kegyem!" —
 "Feliég! — fölöd haragos hangon két Várdai nyombau.
 Megne kísérsd immet mondani: gaz — magyarul;
 Mert örökölt kardunkat kéllé törjüt axonnal.
 Féged nem bántunk, szent a király minckünt!" —
 Látta az örvegy Várdainé, hogy nöl vespedelme
 Gyermekinek, búsan kérdre borulva könyörg.
 "Békefég, feliéges uram! nyugtsd jobboldat által
 És te hugom kelj fel! — most ide! — fölöd Tomori.
 "Mennyei Itenatyánk! im áldozom ezt te néred föl
 Szivem teljéből, szent Fiadérs vegeid ~~el~~ el.
 Ö vére't ontá ki miatlunk, drága hitünkért;
 És mipecdig nyugtjüt árva hazánk ügyeért.
 Olsalmak min ket, vedj s áld meg fegyvereinket" —
 Mind levevé fizarát és Izabella hagyá.
 Erre királyunk még dühösebb lett: "Száva jogány ez!
 Halnia kéll sütként!" pölt a király dühösen.

"Békefű, Feliéger Dram, még nincs befejezve...
 Engedel oh jó ég, győzni tanult feregünk
 Új diadalt nyertén, áldhatsz pent nevedet meg.
 És ha eszméit tán, vedd a magyart alyakint! -
 Végre ki Várdai István, Péter halljátok engem:
 Cselötok oly szép, pent, ámdé nehéz kivitel!
 Mindegy, pent akaratlan győzni szokott nagyapáink
 Sokszor nyertek már hősök dicő diadalt.
 Kardjaitokba bixom, míg körbé vivand Izabella.
 Körbévegyétek hát s ana vigyázzatok is!" - -
 Ah! a király ezt hallván, elmosolyogja magát s a
 Lelkesedés hangján kéri a hős Amaxont.
 Nem tudván ily szép eszményről semmit előre
 Végtelenül örvend s bánja ítéleteit.
 Helyrehozandja ha majd győzven Budavárba vonulnak.
 "Lóra királyom, halld, tábori küst riadok!"
 "Néma bucsi intéssel válván, fietének.
 Várdainé síve fájt, könnyé azést nem eredt.
 Már tova süntener őt s csendepég lett a jobában,
 Olykor tompa sohaj szállt a hősök után.
 Brömböt az ágyú, kard csörren, majd haldolólóknak
 Rémes jajjaitól kömnyez az ég maga is.
 Már már megvau a győzedelem s a török fogy erősen.
 Ibrahim ezt látván, visszavonulni fiet.
 Nyomban a hős magyarok riadót fúvatva nyomulnak,
 Mindig előbbre előbb lötték a hold törökön.

Egyferről Szolimánig hat három magyar ember,
 Smár a merész vágást kapja nyakára, midőn
 Perlörök leüti físatát Izabella fejéről;
 Promlit a dús hajzat s látja e nőt Szolimán:
 "Alláh! veszren el orfiágom, de e lányt elevenen
 Fogjátok paporán és eme két fihedert.
 Ah! megvau, Alláh! üdv, élet, nekem exentül.
 Nyerve ex orfiág, mert gyöngye, virága enyim!
 Kétféle menjen a táborom és bömböljön az ágyú,
 Hadd vegyener díjat rettenetet, örökös,
 Mert engedél ily veszedelmes harcra csatáink
 Alláh szép rodonát, melyet az égbe nevelt!
 Jöj ide szép hölgy, jer Szolimánodnak kebelére...
 Pittul már a magyar, veszrened is, akarom!" -
 Ujra megint megföltat az ágyúk, renge a föld is - - -
 És én álmodtól finte riadra fröim...
 Már oldalt fordultam axonnal, fölse tekinték.
 Almomban Szolimán stambuli lakba hívott.
 Égbe nyuló meretekben láték derviseket és
 Alláht mint rebegét, arcra borulva sevék.
 Láttam a rabfoltgák sokaságát. Sok magyar ember,
 Sugy fájt hoxájok fröltani nem lehetett.
 Láttam a tengert is gazdag kikötőivel egyben,
 Hol több fátolozott hölgyalapot fremelét.
 Jöttener őt befelé, vezetőjök több eunoch volt.

És én szinte velök mentem a háremukig.
 Itt látták szemem meg Várdainé'st, a feleségem nő'st.
 Mellső ágas alatt! bátha törött hite már.
 Hozzám, mikor nincs már se hazája, se gyermek többé,
 Nincsen semmi remény, nincs vigasz és szeretet.
 Jött a parancs Szolimánától, hogy kegyelem s a magyarok
 Ext és ext fogják tenni, de Várdainé
 Ő fellegéneket legkebb hölgyére vigyázandó,
 S barmis ohajt, megkelt tenni, de óvatosan.
 Várdainé'st vitték cüllámos, szép teremekbe,
 Vegye magára hagyák s ment pomorián odább.
 Mit hápnál emretem e fény ilt szolgálj forsbán,
 Drága koporsó' ez, melybe temetve vagytok!
 "Ah jó, édes, kedves anyám!" - "Anyám Szabella!" -
 És egymás kebelén jűtök a hontalanok...
 "Csó, Szolimán jó", édes anyám, kérés szeretettel,
 Imerd helyzetemet, és nevetem jöhie mond!" -
 "Oh szép égi Kulejham! sirtát?" - "Nem Szolimánom!
 És ha jűtél, örömem mennyei édjé vala!" -
 "Hogy Szolimánodnak jűvés elrablani tudtad,
 Hogy Kulejham, így? Jűr kebelémre dicső!"
 Műfűre vagytok jűvésed enyiméneket mondani. Műva
 Nagy Mahomed menyjés, mely kebelédbe honol.
 Így, így, enyhítéd jűllánod vágyát szerelmemmel,
 Haold élvexem, így, mennyei csődjaidat!" -

Várdainé' exalált már messze jobálba haladt el,
 S áldta az Istent, hogy lánya körebe jutott.
 Elkendette a bútorokat megtörteni forba,
 Sajde csodálta nagyon, hogy valamennyi vires. -
 Nem vires az jó'nó, legdrágább gyöngye jűvésednek
 Hulltanak. Oh de te azt nem veszed észre jűhoggy.
 Iteni jűnt örömed van, mint a minős anya érez,
 Újra ha látja övét, kit kebelébe nevelt.
 Megtörülé' jűmet s immet folytatta a munkát.
 Megörörent valami s felveszi, nézi: mi az?
 Apró kis kulcsok, Szolimán elhagyta bixonyjával.
 És elrejté hamar, ismeri lánya, kűé? -
 "Drága Kulejham, mond, mit arasz? vane vágya jűvésednek?
 És én megteszem azt, rejte magába a föld,
 Jűllőretem milio' s milio' rabjólga csoporttal.
 Műjra talán China, Albion, avagy az ég?!"
 És én elhozatom néked..." - "Se, hatalmas uram, ne!
 Minden megvagyom itt: kűn, szerelmem, Szolimán.
 Oh vane boldogabb érmálam? kűn, bíva szerelme'st
 Annak, kit megural földön az emberiség.
 Műfűre az ég benned, mert nemcsak igaz, hanem is vagy.
 S így jűllánomnak hódolatára vagytok.
 Nem több, mint ép egy vágyam van... Oh de boldóság!
 Oly kűnny az, melyet kűni nem is szeretek." -
 "Mond oh drága Kulejham, megvagyom az, mielőtt még
 Mondta szer kűn jűt, adj nevet, adj neled." -

„Jól van hát, hát — arra könyörgöm, hogy ne nevesd magy;
 His gyermekkorot kéndve szerettem a jó,
 Légy xene élvez; hogyha tehát itt volna hozám ből
 Barmi nyomorba levő, add nelem át örömit.” —
 „Ex minden s nem több?” — „Nem!” — „Nyomba add E parancsot,
 Hogyha van itt fogva, megleszen az mielőbb.” —
 Míg Kolimán távol vala, addig Vardainé a
 Kulecorat áttal adá. „Jól van anyám, elcsádal!
 Menj, távozz tőlem jó anya. Ah! örömem nagy.
 Késsen légy mindig. Itt van e drága csomag.
 Rejtve el jól szaporán. Innen szabadulni fogunk ma.
 Honfi leszen véliint, most mene hozni a gaz.
 Légy mivelint oh ég, magyarok já! Itene! — Már jó,
 Menj, de maradj mégis, tud meg a hajzatomat.” —
 „Ketto” van, nincs több, exeret most rendelkezde
 átkaladom, csak hogy ...” — „oh köpönöm, köpönöm!
 Nagy Kolimánom, nekem ex átkal szent örömet nyujts!” —
 „Csakhogy váltárandó liltja a felfiarat...”
 „Jól tudom én azt, hogy jók hisz semmi kövöm jiner,
 Csak xene élvezet nyujtsonat énnelem ök.” —
 „Még ma ugyan nem leszen bánva, de holnap reggel
 Csuf szeméitől is fosztva leendene ök.
 Skende Kulejtámnak tündöklő cillagait, hogy
 Megne merépeljek nézni, az én egemet!”
 „Oh mi nemer vagy! mondám, légy, mit termi parancsol.
 Nagy Mahomed, mert én hódolatosra vagyok.”

Ah de hisz itt jömet bekötött szemmel! Kolimánom,
 Légy te velem jinter, néni örömem mi dicő!”
 „Néhány perczig még lehetek, bár laboni tifték
 Várnak a hadtesthez s holnapután leszek itt...”
 „Oh mi jóraig nem látlak! epedő szerelemmel
 Gondolatom kísér, áldva a lépteidet.” —
 Elredekett a bévexetett foglyok furulyáin,
 Sorsukhoz méltón, bús epedőn, szomorún.
 És oly jól ese ex most így Isabella szívénél.
 Mert haza gondolván, keble öröme dagadt.
 Ah de a kis furulyák hangját már hallani vélte;
 Hogyne, hazájában hallani pástori dalt
 Nemcsak a kunyhókban, Tisza partján, avagy a réten,
 Nagy palotákban már kedves a dallama rég.
 „Drága Kulejtám, páh! memem kell, légy türelemmel,
 Holnapután immét látni fogom szemem.
 És most küld el a hilteneret; extán közeledben
 Ejs napon át fognak lakni, xeneleve nered.” —
 „Oh köpönöm Kolimán, csökben veid érte jutalmat.
 Csak még azt kérem, kint a szabadba kicsint
 Hadd furulyázzanak ök, hidd el, már élvezet nyujt.”
 „— Nem bánom, de jóka nem lehet itt maradni.
 És te anyó örködj jól, érte-e? mert felelő vagy
 Legdicinyebbet is, veszve leendx csunya mód!” —
 Néhány percz mulván Kolimán tova ellovagolt már
 Amde azért jólsak egyre a bús furulyák.

Bent a szobákba pedig dolgoztak kint a palotában.
 Míg a gyáros szolgák mérget ivának, a mit
 Dáda Kulejkájor késkite nekik s ada által.
 Amde azést sköltat egyre a bus furulyák...
 "Legy mivelünk jó ég, magyaroknál Istene, kerünk,
 Mit te adál, eseljük vissza, legyünk szabadok! -
 Itt van az óra anyám, induljunk, jertek utámmam.
 Egy szót sem phogyan, míg nema cselhor eintk!" -
 Mentek a durva jétségekben, rejtett folyosókon.
 Flór Izabella elől, anyja, utámma a két
 Imreket furulyás elszánt akarát s dühödéssel,
 Mentenek anyjaportán, jentkise vélte, hogy ök.
 Végre elérték cseljokhoz, tengertkitötöhek,
 És egy környü hajót fölfogadának. Aranyt
 Adva sokat nékik s partot rögtön tova hagyták. -
 És a hajótetején térdre borulva imádkoztak
 Várdainé, a szegény özvegy, sírván örömeben.
 Nyomba letérdelelt mellette mindanyian...
 Majd egy matrór hoz kormorlámpást közelökbe,
 És akaratlanul is felbeszáradt az ima:
 "Tértvér!" - "Édes anyánk!" - "Itván!" - "Bétes!" - "Izabella!" -
 Nagy vala bent örömük, mondani nem lehet azt.
 Sínté felbredtem legszebb álomból axonnal,
 És töülem szememet, mert örömembe jirek.

+ + +

Ásthalomon több újság és egy női levél van,
 Felbontván extel, nóm ira nekem irigy:
 "Nis lanyunk nevelésit im ily rendbe arannám
 - Meggyöződésből - kezdni s tartani meg:
 Egyszerűség külsőleg, semmi de semmi hüiság,
 Nis jivéhez nem fog belopódzani, hisz
 Egyszerűség maga már védő őrangyala neki. -
 Külkülözéshez kell jöknie, hogy vidoran
 Küzdjön a jorszal s bármí csapás közt lelke nyugodt lef.
 Lenyüésre való hajlama messze oson,
 Mert ki az életben ragyogó pompára parajja
 Bármí kereménység, veszne kell mi hamar.
 Míg takarékosággal földi javát emelendi,
 És megelegetve nézi a messze jövőt.
 Háziak, othoniáfnak kell ő nekik lenni;
 Rend és munkátság fogja kíséni nyomat.
 Tízta erényes, ~~hiteles~~ ^{hiteles} és jöfogaó lef.
 Női jereénység meg, földköporúra jivét.
 Végre hazánkról én oltárképet behelendek
 Nis kebelébe, hogy ő tudja megörzeni hün
 Kemreki nyelvünket, kincset, vagyónát a magyarnak.
 S máris ne legyen beverebb, mint a magyar virelet." -

+ + +

Egy másik példány fekszik még szinte elöttem,
 Fölvepem és nézem, ez vajjon írva van:

"Jótékony nőegylet!" - Lám mi dicső ródon eszme,
 Jótett s irgalom a női kebel gyönyöre.

Imerik ök a nyomor, a családi bajok fokaságát.

Hol legfajóbban ég a seb, ott van az ír.

Vin kezeikből s angyali résvéttel kötözik be.

Ápolják a segenyt, nyujtanak égi vigaszt.

Csak tegyetek jó nők a ládát adó rólak az Isten!

Oh hisz a mit látnak: szép, nemes és gyönyörű,

-mint a virág gondos kezeikkel nyere lételt.

Általuk nyerjük. Légyen azért ezer üdv! -

Források:

Kulky: Élet és a nők.

Skalay: Magyarország története.

Payne: Univerzum.

Hammer: Gesch. d. Österreich.

259 Erkezett máj. 20. 1865 d. u. Cór.
(Kalkajoum.)

Návasdy-pályamű
1865.

VII. 57.

Pályamű.